

Kázání Mt 25:14-30 (Tomáš Uher)

Vstupujeme do období, kdy televizní program ovládnou princové a princezny, loupežníci a draci a přiznejme si, my dospělí je máme rádi stejně tak jako děti. Jednak proto, že rezonují s naší touhou po spravedlnosti, lásce a bezpečí, ale také proto, že je v nich silný element pravdy.

Jak víme, Jára Cimrman, vytýká bratrům Grimmovým a dalším sběratelům pohádek, že jejich výběr nepřipravuje děti na skutečný život, kde často dobro nevíteží nad zlem, kde podvodníci unikají spravedlnosti a lásce se někdy nedaří. A tak přichází s vlastní sbírkou, která zahrnuje pohádky jako Jak chudák do ještě větší nouze přišel, Kašpárkův hrobeček nebo syrový pohádkový horror O třinácti tchýních.

Evangelium podle Matouše není sbírka pohádek o Ježíškovi. Není zde místo pro spekulaci "Bylo, nebylo..." Matouš pečlivě sbíral svědectví o Ježíši z Nazareta a popisuje, jak to bylo. Konkrétně jak to bylo s jeho narozením, s jeho činy, co zaznělo v jeho výročí, jak to bylo s jeho smrtí a vzkříšením.

Ani dnešní úryvek není pohádka "Bylo nebylo". Je to Ježíšův výrok o tom, jak to BUDE.

Verš 14: Bude tomu...

Celá ta kapitola, ze které jsme četli, se skládá ze tří částí, které mají podobný začátek. První je o deseti družičkách, což začíná: "Tehdy bude království nebeské jako..." (1). Pak je náš dnešní úryvek "Bude tomu jako..." a po něm následuje další úryvek o tom, jak to bude o posledním soudu.

Dnes jsme zapálili třetí adventní svíčku, která nám připomíná to stupňující se očekávání před dvěma tisíci lety. Byl tu nebývalý výskyt andělů, kteří zpravili Marii, Josefa a také Mariinu sestru Alžbětu, Pánovo slovo o tom, že přijde Immanuel. Bůh s námi. Jaké to bude, až se narodí? Jaké to bude, až přijde ten Bůh s námi? "Jaký bude ten král?" ptali se mudrcové, kteří už dávno byli na cestě z dalekého východu. Jaké to bude? To je ten první advent, jehož odlesk prožíváme před každými Vánoce.

Ježíš vyrostl do třicetiletého muže, aby na kříži vykonal to, o čem mluvili proroci a co slíbil I anděl Marii. On vysvobodí svůj lid z jeho hříchů. Na kříži dal svůj život spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Dal svůj život, jako výkupné za mnohé. Stal se hříchem pro nás. Byl proklet za naše viny.

Dnes se díváme do posledních slov, které pronesl Ježíš před touto záchanou akcí. A jsou to slova, která nás uvádějí do druhého adventu.

Jaké to bude, až přijde Immanuel. Bůh s námi?

Bude tomu tak, jako když člověk, který se chystal na cestu, zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jdnomu dal pět tisíc dolarů, druhému dva tisíce dolarů a třetímu tisíc dolarů.

To je přibližný ekvivalent dnešní doby po návštěvě v Jeruzalémské směnárně. Hřivna tady není ukrajinská měna, ale jednotka váhy. A nejspíše šlo o hřivnu stříbra.

To je první věc. Nejde tady o nějaké drobné. Ten člověk jim svěřil opravdu hodně peněz.

Duhá věc je ale ještě důležitější. Klíčové slovo: svěřil. Ten člověk za to mohl koupit nějaké movité či nemovité statky a služebníky propustit. Mohl to dát do banky a vybrat si to i s úrokem. On jim to svěřil a to na dlouhou dobu. Vložil nemalou důvěru do každého ze svých služebníků. Předal jim odpovědnost. Zahrnul je do správcovství svého majetku. Povýšil je nad pouhé služebníky. Oni se stali správci. Aniž by ještě stihli něco investovat, jejich pán už do nich investoval důvěru. Svěřil jim majetek, jehož hodnota daleko převyšovala to, co by kdy oni mohli získat.

Třetí věc, kterou nesmíme přehlédnout je, že ten člověk svěřil jednomu pět, druhému dvě a třetímu jednu hřivnu PODLE JEJICH SCHOPNOSTÍ. To znamená, že nikdo z nich nemohl říci: bylo to nad moje schopnosti. Nebylo. Bylo to přesně v souladu s jejich schopnostmi. Taky to znamená, že ten člověk své služebníky dobře znal. Nebyli pro něho kolonkou v pracovním výkazu. Byli pro něho lidmi, jejichž schopnosti dobře znal.

To nám vlastně říká hodně o tom člověku. Ten člověk byl velmi bohatý. Ten člověk dokázal důvěřovat svým služebníkům se svým majetkem. Ten člověk své služebníky dobře znal. Ten člověk byl dobrý pán.

Chtěli byste mít takového pána?

A kamera teď zaostřuje na tři služebníky. Jak si povedou? Ovšem pozor. My tu nejsme pouhými diváky, jako třeba při sledování Star Dance nebo třeba finale rychlobruslení na Olympijských hrách. Oni podávají výkon, my se díváme. Když otvíráme bibli, díváme se do zrcadla, ve kterém vidíme to, co odpovídá našemu srdci. Jako zrcadlo z Erizedu, které Harrimu Potterovi ukázalo, po čem nejvíc touží.

Všichni služebníci po návratu svého pána ho oslovují Pane. To mají společné. Ale pak mezi prvními dvěma a tím posledním najdeme už jenom rozdíl.

První služebník říká: Pane, svěřil jsi mi pět hřiven.

Druhý říká: Pane, svěřil jsi mi dvě hřivny.

Oba jsou si vědomi, že to, co měli, jim bylo svěřeno. Věděli, kdo jim to svěřil. Věděli, kolik jim toho bylo svěřeno. Věděli, že měli důvěru svého pána.

Ten třetí vystartuje nevybíravou kritikou. Neslyšíme tady žádné: Pane, svěřil jsi mi jednu hřivnu. A vím, že to není málo. Je to akorát tak podle mých schopností. Děkuju za důvěru. To si nezasloužím.

Co slyšíme je: jsi tvrdý. Sklízíš, kde jsi nezasel.

Ti první dva služebníci říkají: hle, jiných pět jsem získal. Jiné dvě jsem získal.

Ten třetí říká: Hle, zde máš, co ti patří.

Ti první dva neříkají: “hle, tady máš, co ti patří”, ale “jiné jsem získal”. Oni jsou vnitřně provázáni s majetkem svého pána. Já jsem to získal. Pro tebe. Oni mají tzv. Buy-in, jak se říká jazykem podnikové ekonomiky. Oni mají ownership. Nebo konečně česky: oni vnímají spoluvlastnictví na pánově bohatství.

Ten třetí s tou jednou hřivnou nechtěl nic mít. Pohodil ji před pána. Tady to máš. A slyšíme tu ozvěnu jak těžký pytel stříbra dosedl na zem a zvedl okolní prach. Jako když stěhováci pohodí váš vzácný kousek nábytku se slovy tady to mate.

A pak je tady slovní hodnocení.

Žádný email neotvíráme asi rychleji než ten, co má v předmětu napsáno slovní hodnocení popř. Posudek k diplomové práci. Podle toho, jestli jste rodič nebo ještě student. Pokud jste zároveň rodiči i studenty, může se vám stát, že najdete oba dva emaily hned pod sebou. To ani nevíte, který otevřít dříve. Po jejich přečtení pak nevíte, z jakého se více radovat... ..a nebo smutnit.

Velký respect si zaslouží ti, kteří slovní hodnocení nejen čtou, ale píší. Není výjimkou, že učitelé základních škol, a někteří jsou mezi námi, každé pololetí píší třeba i padesát slovních hodnocení. Formulace musí být zvoleny pečlivě. Nesmí se napsat, že Pepíček je lajdák. Ale že Pepíček působí dojmem, že se učení nevěnuje tak, jak by mohl.

O jiném druhu náročnosti slovních hodnocení by mohli mluvit ti z vás, kteří mají na svém kontě desítky, možná stovky přečtených bakalářských a diplomových prací a s nimi spojených vypracovaných odborných posudků. Respekt.

Slovní hodnocení, které si vyslechl první služebník:

Správně, služebníku dobrý a věrný. To je celé. Žádná diplomacie. Stručně a věcně.

Druhý služebník si vyslechl něco podobného.

Správně, služebníku dobrý a věrný.

To je hezké hodnocení. Takováto slova v hodnocení vždycky potěší ať už jsou od učitele anebo zaměstnavatele. Správně. Jsi dobrý.

Ti první dva služebníci nejednali jen správně. Nejsou jen dobří. Jsou věrní. Tohle slovo se dnes moc nenosí. Titulek, který vám zajistí čtivost článku je “nevěra” nikoliv “věrnost”. Snad nejčastěji, kdy slyšíme o věrnosti je v sousloví “věrný zákazník”. Věrné zákazníky čekají věrnostní odměny, bodíky, slevy. Nedavno jsem navštívil jednu starší ženu, která na křesle měla plyšové hříby. Na dotaz, od koho dostala tak vkusný dárek pronesla s uspokojením: “To mám za bodíky z Billy.”

Úplně největší radost z věrnosti mají zaměstnavatelé. Ať už je to malá jazyková škola s dvěma zaměstnanci, a nebo Škoda Auto. Naprostý sen je, když zaměstnanec usiluje o dobro celé firmy z vlastního přesvědčení. Když se plně identifikuje s vizí, když se plně orientuje a vytváří příjemnou vnitřní kulturu firmy a když ji dobře reprezentuje navenek.

Pravým opakem je zaměstnanec, který škodí. Zaměstnanec, který ničí náradí, chodí do práce pozdě a s odporem. Zaměstnanec, pro kterého platí přísloví: "Jako ocet zubům a kouř očím, tak je lenoch těm, kteří ho posílají." (Př 10:26)

A takové je slovní hodnocení třetího služebníka. Služebníku špatný a líný. Žádná diplomacie. Stručně a věcně.

A teď jsme se dostali do té nejvážnější části našeho příběhu. Následky.

Nejprve jsme se dívali na rozdíly, pak na hodnocení a teď následky.

Americký filozof a historik Richard Weaver vydal v roce 1948, tedy hned po 2.sv.válce, dodnes vlivnou knihu: *Ideas Have Consequences* (česky: Nápady nebo myšlenky mají své následky). V ní argumentuje, že úpadek západní civilizace, kterou první polovina 20.stol. dosvědčuje, má své kořeny v převratných a zdánlivě nevinných myšlenkách 18. a 19. stol. Relativizovaly do té doby pevná přesvědčení a hodnoty. Absence vědomí vykazatelnosti vůči Bohu, autoru života a soudce vedla k nejkrvavějšímu století. Myšlenky mají své následky. Často velmi tragické následky.

Myšlenka, ve které se zabydlel třetí služebník byla, že jeho pán je tvrdý. Pocity, které si vůči němu vypěstoval byly odpor a nenávisť. To je proč si dal tu práci vykopat jámu a ukrýt majetek svého pána hned jak ho převzal a neobtěžoval se dát peníze do banky, kde by vynesly úroky.

Když se pak pán vrátil, přišel s patetickou výmluvou: "poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk, sklízíš, kde jsi nezasel a sbíráš, kde jsi nerozsypal." A jeho pán říká: tak ty jsi to věděl?!

Tak proč jsi podle toho nejednal? Nedal jsi to do banky ne proto, že jsi se mě bál, ale že jsi mě nenáviděl. Kdyby ses bál tak jak říkáš, tak jsi to do té banky dal. Takže tvá vlastní výmluva tě usvědčila, že to nebyl starch. Byla o nenávisť.

Toho neužitečného služebníka uvrhněte do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů.

Jaké byly následky pro dobré a věrné služebníky, kteří jednali správně?

První: Vejdi a raduj se u svého pána. Duhý: vejdi a raduj se u svého pána.

Nejdůležitější otázka dnešního rána je: proč se služebník číslo jedna a služebník číslo dva mohli radovat u svého pána?

Bylo to proto, kolik vidělali? Kdyby ten první vydělal jenom 4.99 hřivny, měl by smůlu? A co kdyby vidělal jenom jednu hřivnu? NE!

Proč mohli vejít a radovat se u svého pána?
Bylo to proto, že se svého pána nebáli?

Proč se ti dva služebníci mohli radovat u svého pána?

A tohle je ta nejdůležitější odpověď:

Oni mohli vejít a radovat se u svého pána, protože oni se už ze svého pána radovali od začátku! To je proč tolik vydělali. To je proč měli buy-in. Proč dokázali spravovat veliký majetek ikdyž se jejich pán dloouho nevrací. To je proč byli věrní, dobří a jednali správně. Protože se ze svého pána radovali.

Jak je to s námi?

Jak je to s tebou?

Raduješ se ze svého pána? I když se ještě dloouho nevrací?

Pán Ježíš Kristus říká toto podobenství proto, aby tě povzbudil I varoval. Po tom, co za tebe zemřel kvůli všem tvým nepravostem, rebeliím, lhostejnosti, zlým slovům I zlým myšlenkám. Po té hrozné smrti na kříži byl vzat do nebe, ale před tím slíbil, že se jednoho dne vrátí. Pravda, těch adventních svíček je trochu více. Přibližně jedenáct tisíc nedělí od té doby, co Ježíš odešel. Tento věnec nám na to asi stačit nebude. (Někteří matematici mezi námi už teď vědí, jaký by takový adventní věnec musel mít průměr ☺)

Možná je jednodušší zapálit jednu svíčku za každé započaté tisíciletí (ukázat na adventní věnec – jsou tam tři svíčky). Náš Pán se dlouho nevrací. Ale náš Pán se vrátí.

Raduješ se ze svého Pána?

Možná se z něho neraduješ, protože Ježíš Kristus ještě není tvým Pánem. V takovém případě využij letošní Vánoce proto, aby ses s ním seznámil. Pár hodin letu odsud, v malém městečku Betlémě se narodil Bůh s námi. Ten Bůh, který ti dal všechno, co máš. Narodil se jako člověk, Ježíš. Ježíš rozdával lásku, milosrdenství, uzdravení, moudrost. Ale ze všeho nejvíc: na kříži tobě a mě dal život věčný. Zaplatil tam za tvůj hřích.

Přečti si o těchto Vánocích celé Matoušovo evangelium. To evangelium, ze kterého jsme posledních několik nedělí kázali. A ptej se: mohl by být Ježíš I mým dobrým pánem? Neboj se odpovědi a připrav se na velkou radost.

Možná už Pána dávno znáš. Možná Pánu už dlouho sloužíš. Vidíš ale službu Jemu ještě jako privilegium? Raduješ se ze služby Jemu. A to hlavní: raduješ se z Pána? Protože pokud ne, tak o něm máš karcinogenní nápady. A nápady mají své následky. Někdy velmi tragické. Lékař neměří teplotu a tlak jenom aby zjistil, jestli je člověk mrtvý nebo živý. Ale aby zjistil, jestli se zlepšuje nebo se jeho zdravotní stav zhoršuje a podle toho zaměří léčbu.

Raduj se tvá duše z Pána. On je dobrý. On si tě zamiloval. On dal sám sebe za tebe. Raduj se z něho, aby až přijde, mohl jsi slyšet: Správně, služebníku dobrý a věrný. Raduj se u svého pána.

A pak jsou tu další, kteří se radují z Pána a slouží mu. Radujte se ještě víc. A služte mu ještě radostněji. Množte jeho hřivny.

Co jsou to ty hřivny, co nám Pán Ježíš zanechal? Na čem máme pracovat? Co máme rozhojnit? Co by chtěl Ježíš najít, až se vrátí? Co je to vzácné, co máme rozšiřovat. Co nám nechal ke spravování?

Ježíš nám dal sám sebe.

